

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Nordiska sjuårskriget inledde kampen om Östersjön mellan Sverige i Danmark (nymixad repris)

I båda våra bästa liv samtalar fyra vänner om hur du bäst har det anlivets utmaningar och glädjämnen.

Första reager för att ha väldigt många vänner är att ha en väldigt generös definition av begreppet vän.

Utan pekpinnaren.

Så ska jag få ligga eller vadå?

Nej, det behöver man inte.

Lyssna på våra bästa liv där du hittar dina poddar.

Våra bästa liv är en del av Acast-familjen.

Lyssna på våra bästa liv där du hittar dina poddar.

Lyssna på våra bästa liv där du hittar dina poddar.

Våra bästa liv är en del av Acast-familjen.

Nej, det här är ingen skitsakt. Det här är en jätteviktig sak.

Inte bara för Erik och Johan, utan även för Gustav.

Man driver den här frågan återkommer till en gång på gång att vi vill ha tillbaka de tre kronorna och ni för dem i oret.

Det här var kanske inte ett egentligt krigsskäl, men det var ett skäl till att man hade svårt att komma överens.

Det var som Gnagde som grus i maskineriet hela tiden.

Och frågar man de framtida propagandamakarna, både för Sverige och i Danmark, då är de tre kronorna huvudskälet till att kriget bryter ut.

Historien nu är poddkasten om människor och händelser som förändrade världen.

Programledare är Urban Lindstedt.

Med den nordiska sjuårskriget åren 1563-1570 inleddes kampen om Östersjön.

På allvar mellan Sverige och Danmark.

Men det tvistades också om vilken kung som hade rätten att använda det heraldiska tecknen, tre kronor.

Under den nordiska sjuårskriget slogs Sverige mot Danmark, Lybeck och Polen.

Det är nu som Sverige etablerar sig som en verklig sjökrigsmakt.

Men efter freden i Stedtinn vill ingen minnas kriget, eftersom det bara stod två förlorare kvar, Sverige och Danmark.

Freden ledde inte till några landöverträdelser, även om Sverige fick behålla nya besittningar i Baltikum.

Samtidigt tvingade Sverige att betala ett lösen på 150 000 riksdalen för att återfå äldsborgsfästning.

Katarina Harrysson Lindberg är historiker och författare och hon är aktuell med boken Nordiska Sjuårskriget 1563-1570.

Katarina, varför är det Nordiska Sjuårskriget så bortklömt?

Ja, det finns nog fler skäl till det, skulle jag säga.

Det skäl som jag tror att jag har störst poäng av i boken är att det inte fanns en tydlig vinnare i det här kriget.

Det var ett krig mellan Danmark och Sverige i huvudsak och det pågick då i sju år.

Men när det sen slöts fred, så slöts det inte fred för att något av länderna hade besegat till andra.

Utan det blev en fred för att man helt enkelt inte klarade av att kriga längre och att andra parter

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Nordiska sjuårskriget inledde kampen om Östersjön mellan Sverige i Danmark (nymixad repris)

runt om i Europa ville att det skulle bli fred.

Det fanns inga landvinster att prata om och det fanns ingenting att yvas över.

Så la man det mesta i handlingarna, dessutom så ledde det till flera krig.

Det var ett eländigt jobbigt krig som man inte ville prata om.

Men det blev inga segeparader eller någonting efteråt heller, eller?

Nej, det fanns inget stort att fira.

I Danmark lyfte ju Fredrik den andra, det var ju hans krig.

Han lyfte visserligen fram det här, men han lyfte inte fram Fredren som en stor seger för Danmark.

Utan han lyfte fram enstaka krickshändelser istället där det är tydligt att danskarna har segrat.

Eller där de har stått emot väldigt bra och gjort något kraftigt och dåkraftigt under själva kriget.

Så det var så man ville minnas i Danmark.

Och i Sverige så var det framför allt Erik XIV krig.

Och hans yngre bror Johan var i den som sen fick sluta freden.

Och det blev svårt också för Johan att göra en stor poäng av det här kriget som egentligen inte var hans.

Utan bara någonting som han fick arva som han helst ville bli av med.

Men om vi sitter idag då, så är det ju ändå ett ganska intressant krig, inte rent historisk perspektiv.

För det här är väl egentligen den första stora kriget mellan Danmark och Sverige, eller hur?

Jo, det får man ju säga.

Det här är ju det första kriget där båda länderna har rejäla sjöstrider till exempel.

Man bygger stora krigschepp som tar hundratals män i anspråk om bord.

Man skjuter med kanoner och det där riktigt regelrätta sjöslag.

Och även till land så har det ju liksom stora mer.

Inte någon sån här små medeltida slag, men kanske hundratals deltagare.

Utan att det faktiskt handlar om tusentals människor som deltar i slagen.

Så det är liksom det första storkriget.

Det som sedan barna väg för alla de här 1600-talskrigen som är mycket mer kända.

Så liksom ur ett nordiskt perspektiv så är det lite, vad ska man säga, en någon slags brytpunkt här egentligen då?

Ja, det skulle jag säga.

Jag tänker lite utgångspunkten för den här kriget.

En av förutsättningar eller vad vi ska kalla den är väl egentligen den tyska ordens statens sammanbrott.

Eller att den i princip imploderar.

Jag är oerhört fascinerad. Jag kan inte säga att det kan så mycket om tyska ordens staten.

Men jag är väldigt fascinerad av den.

Så jag skulle gärna vilja att du pratade lite om vad den tyska ordens staten var och vad som hade hänt med den.

Från början så var tyska orden en andlig orden.

Men också en krigsråden som grundades på medeltiden och som blev väldigt framgångsrik.

Och därmed också väldigt fickmakt.

Och till slut så lyckades de grundas en landområde där de härskade i Baltikum.

Och det här var det under lång tid.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Nordiska sjuårskriget inledde kampen om Östersjön mellan Sverige i Danmark (nymixad repris)

Men sen på 1500-talet när reformationen kommer, det ligger lite grann i sakens natur, att det här är en katolsk kristen sammanslutning.
Så lyckas inte orden modernisera sig och följa med in i den nya tiden.
Så den bryter samman helt enkelt.
Och lämnar efter sig ett stort maktvakum i Baltikum.
Och självklart finns det ju då gott om grannar.
Bland annat Sverige och Danmark som ser sin möjlighet att här liksom gå in och ta delar av det här gamla området och ta över det.
Och även i Ryssland ser man att det här är gammalt ryskt land.
Så de vill också ha delar av detta och Polen vill också ha delar av den här kakan.
Så alla ser att det finns en väldigt potential i det här området.
Och då blir det förstås konflikter för ingen vill att någon annan ska få det här.
Det är de late 80s i Montclair, New Jersey.
Två underfetade team.
En legendärisk stadschampionsgård.
Montclair människa dominerade hela vägen.
Men i de senaste några sekunder...
En teknikalitet.
Det är inte bra. Det kan enda med en väldigt stor effekt här.
En error.
The kick is up and the kick is gone!
Round off wins!
It wasn't an accident. We won the game and they took it from us.
Until we were robbed.
This is Lights Out. Listen now, wherever you get your podcasts.
Men på vilket sätt så utmanar de svenska intresset för Estland och de övriga Östersjöstaterna?
Det här var ett krångligt ställe.
Landskapet såg inte ut som det gör idag.
Danmark var betydligt större än vad Danmark är idag.
Skånelandskapen ingick i Danmark, Gotland ingick i Danmark.
Och även Norge och Bohuslän ingick i Danmark.
Sverige var ju betydligt mindre och mer omringat av danskt land än vad Sverige är idag.
Och det gjorde att man från svensk sida när man såg att danskarna började etablera sig på den här sidan av Östersjön också.
Så såg man från Förser hur de skulle expandera och kanske ta sig hela vägen mot Finland och att Sverige nästan skulle vara helt omringat av danskar.
Och till saken hör också att det här är en situation där de svensktanska relationerna är dåliga sedan.
Det sen ger tillbaka för att man har grälat och bråkat och tonen mellan länderna var väldigt teat.
Det är oretlig och man kom inte överens.
Man har aldrig aldrig riktigt blivit vän sen Stockholms blodbad och hela den.
Nej, alltså i och för sig så försökte väl Gustav Vasa, en förhållandevis låg profil mot Danmark.
Men det är mycket att säga att det var ingen vänskaplig relation.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Nordiska sjuårskriget inledde kampen om Östersjön mellan Sverige i Danmark (nymixad repris)

Det kan man inte påstå. Det märks i brevväxling mellan länderna.

Det finns mycket som ligger och gror där.

Så man var orolig för Danmark.

Man gick och väntade på att det skulle bli ett krig hela tiden

och då såg man expansionen i Baltikum som en möjlighet för Danmark att göra det mycket svårare för Sverige.

Medan man från dansk sida uppfattade det här som gammalt danskt land.

För att danskarna hade hållit en del av Västland på 1200-talet.

De hade hävd där, tyckte de.

När då svenskarna kom in och fick några landskap härför att det blev så.

När direkt den 14. det blev kung att en reval och några områden omkring reval blev...

Det ville bli en del av Sverige och det blev skyddade av Sverige.

Det var köpmän och så i reval.

Precis, för de såg att det är hotfullt vad vi behöver hjälp någonstans ifrån.

De kan inte vända sig till Ryssland, det gjorde man inte utan.

Då vänder man sig till Sverige och Sverige var väldigt benägna att komma av bistå.

Då uppfattade man det i Danmark som att här stövla svenskar in och lägga beslag på någonting som rättelygen borde höra till Danmark.

Alla hade anspråk på de här områdena och det var svaga anspråk.

Det var ingen som hade egentligen rätt för de här byta.

Det var ju att man ville ha dem helt enkelt.

Vilka ekonomiska drivkrafter fanns det bakom den här konflikten?

För svensk del såg man ju att större områden man kunde få här borta desto lättare blev det att kontrollera handeln, framför allt med Ryssland.

Man var ju väldigt lukrativ och kunde få nån sorts monopol att alla handelsmän som skulle handla med Ryssland

var tvungen att angöra svenska hamnar så skulle man tjäna enorma somer på det i Tulling-Komster och så.

Det handlade mycket om det men också att man såg att det finns goda skäl att ha en liksom landrenad landområdan.

Land betyder ju någonting, större landet var desto bättre på den här filen.

Det var själva basen för hela ekonomin egentligen.

Ja precis.

Sen var det även, jag har hört på att säga andliga värden

men det är väl att ta i här, men det fanns även andra heraldiska strider som idag kan kännas lite foniga.

Men jag misstänker att de inte var så foniga på den här tiden.

Nej, det här var ju, vi pratar om de tre kronorna nu.

Det var ett gammalt vapen för svensk del

som man hade haft sen minst under 1300-talet.

Man hade haft de tre kronorna som en symbol för Sverige.

Och när Sverige och Danmark och Norge hade gått in i Kalmarunionen så hade de tre kronorna följt med in som ett vapen där.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Nordiska sjuårskriget inledde kampen om Östersjön mellan Sverige i Danmark (nymixad repris)

Men sen så, i och med Stockholms blodbad och Gustav Vasa så gjorde ju Sverige slut med Kalmarunionen.
Och då tyckte man ju att nu måste kronorna återgå till att bli ett svensk vapen och ändrast ett svensk vapen.
Medan man i Danmark ansåg att nu har vi haft det här så länge så att vi vill behålla det.
Det är inget snack om saken, det betyder inte att vi ska åter och berätta Kalmarunionen eller någonting, men av hevd så vill vi behålla de tre kronorna. Så det här skickas det massor med brev mellan länderna där man...
Det är ingen skitsak, det är ingen skitsak det.
Nej, det här är ingen skitsak, det här är en jätteviktig sak.
Inte bara för Erik och Johan sen, utan även för Gustav Vasa, att man driver den här frågan återkommer till en gång på gång att vi vill ha tillbaka de tre kronorna och ni för dem i året.
Så det här var ju kanske inte ett egentligt krigsskäl, men det var ett skäl till att man hade svårt att komma överens.
Det var så här som låg och nagde, som grus i maskineriet hela tiden.
Och frågar man de framtida propagandamakarna, både för Sverige och i Danmark, då är de tre kronorna huvudskälet till att kriget bryter ut.
De lyfter fram det som att det är det här som är skälet till att kriget bryter ut.
Vi vet ju att Sverige har ju behållt de tre kronorna och har danskarna gjort det också.
Ja, man löser inte frågan faktiskt.
När krigslutet så småningom kom så sköt man den frågan på framtiden för att det gick inte att komma överens.
Så såg man att vi ska mötas igen och lösa det här längre fram.
Men det gjorde man inte. Sen blev det krig igen.
Kalmarkriget är nästa storkrig då, som då i den här frågan åter igen på tapeten.
Men den löstes aldrig, så åker man till Danmark.
Man ser ju fortfarande det här vapnet i Danmark.
Det sitter där. Men idag startar vi inte krig.
Jag har ju en ganska materialistisk syn på historien.
Därför tänker jag att de ekonomiska intressan kanske ändå vägde lite mer än de här tre kronorna.
I praktiken så hade man inte startat krig bara för dem.
Men jag tror att man kan se dem lite grann som en katalysator eller som en SV på skäl.
Man kunde använda det här också för att verkligen tala om hur usla motståndarna var.
Tycker jag en av förtjänsterna med din bok tycker jag också är att du lyfter fram Erik XIV-en på ett sätt

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Nordiska sjuårskriget inledde kampen om Östersjön mellan Sverige i Danmark (nymixad repris)

som man inte är alltid varn att se honom
som en ganska kompetent, ändå liksom ledare av kriget och så där.
Man snackar om Erik XIV så är det ju alltid en galna
som hugger ner folk i styrmorden och sånt där.
Men här får man ändå bilden av honom som en rätt kompetent.
Är det din bild av honom som kung eller?
Ja, min nuvarande bok eller den som jag håller på och slutföra precis nu
det är faktiskt en biografi över Erik XIV.
Nu kan jag ha honom ännu bättre än vad jag kunde när jag skrev om det här faktiskt.
Men när jag började skriva om kriget så jag blev själv förvånad över
att jag skulle få den här bilden av honom.
För jag, precis som du säger, även om man håller på med historia
och man nu inte är expert på just detta så är bilden av honom
att han är ganska misstundtals ganska gal.
Men det är han väl också?
Och våldsam och oberäknelig och så där.
Och att inte alls att han skulle kunna driva ett krig i flera år
och göra det med liksom ändå ganska stor sundhet skulle jag säga.
Så jag blev förvånad över att han, dels att han hade bra idéer med kriget
att han kunde detaljer, han hade ju tränat något enormt innan han hade fått bli kung.
För att han fick ta över väldigt mycket av verksamheter från Gustav
och bygga upp armé och förbereda landet för ett kommande krig.
Han kunde ju verkligen, bara Sverige hade sina svagheter och var styrkorna fanns
och han hade svårt att släppa de här bitarna sedan när kriget verkligen kom
så han ville själv vara med och detta detalj i styra i kriget
på ett sätt som Fredrik i Danmark inte gjorde.
Han överladdade mycket mer planering och så till sina befälhavare
och ville inte att de skulle komma och störa honom genom att fråga om detaljer.
Jag tänker också det, det kommer vi fram lite längre fram i podden
att ändå bygga upp en flotta av den digniteten som sker under kriget här.
Det är tidigt också på att man har en viss organisatorisk förmåga.
Ja.
Men skulle du säga att han var kompetent som så härförare?
Om vi kanske kan konstatera att han var ganska kompetent som kung då?
Men var han kompetent som härförare?
Överlag var han det. Han har sina brister förstås
men eftersom han kände till styrkor och svagheter i det svenska försvaret väldigt väl
så kunde han fatta kompetenta beslut.
Däremot var han inte skickad att själv delta i fält.
Varför det är det?
Han klarar inte riktigt det antagligen. Det är svårt att veta för källmaterialet
kan inte riktigt berätta för oss varför.
Det är likadant till Danmark att råden i de här två länderna

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Nordiska sjuårskriget inledde kampen om Östersjön mellan Sverige i Danmark (nymixad repris)

vill ju inte att kungarna ska befinnas i fält och då man använder samma argument på båda sidorna nämligen att tänk om du blir skadad. Men egentligen är det att de tror att han kanske inte riktigt kommer sköta. Ja, man har dragit den slutsatsen att man inte riktigt har trott att han har klarat av den stressen och det kan mycket väl vara så. I några tillfällen i Eriks liv så har han utsats för väldigt tuff stress och han har inte fattat rätt beslut och sen drabbats av kriser. Sturremoden är praktik exemplet på detta. Det kan ju vara så att om han verkligen deltar i skarpläget att han faktiskt inte riktigt klarar av det däremot är han en förvånansvärt bra krigshärare på kammaren när man säger så då. Att hans planer och hans idéer är genomtänkta och ofta fullt realistiska. Du har redan sagt att den danska sjungen Fredrik och den andra inte det var så praktiskt involverat i kriget på samma sätt men var han en kompetent här förare? De var ju båda väldigt kompetenta kungare här. När jag studerade de här två männen inför den här boken så båda två framstår som kunniga, vettiga, bra kungar med det stora minuset då att de drar in sina länder i ett krig för det kan man ju liksom inte riktigt ursäkta. Det var väl sådant kungar gjorde i den här tiden? Ja, det var sådant kungar gjorde på den tiden och vi får acceptera att det är på det sättet. Men bortsett ifrån det så tycker jag att båda två gjorde det bästa av den situationen. Men de tog det liksom, togs i andra delvis på olika sätt då där Fredrik och den andra valde att lägga över mycket mer arbete på sina befälhavare, att liksom överlämna det till dem att fatta de här besluten och att planera kriget i detalj och om de hörde av sig och visade sig osäkra så kunde han skriva tillbaka och säga att det här ska du inte fråga mig om, för jag är inte där hur som ska fatta de här besluten. Medan Erik då skickade ut väldigt detaljerad information och sa att nu ska ni resa dit eller nu ska ni ta flottan dit och sen ska ni göra de här strandhuggen och sen ska ni göra detta och sen kan ni betrakta dig som färdig och då kan ni vända tillbaka. Så de hade lite olika sätt att förhålla sig

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Nordiska sjuårskriget inledde kampen om Östersjön mellan Sverige i Danmark (nymixad repris)

men båda fungerade då faktiskt förhållandevis väl.

Man kan inte se att Danmark eller Sverige lyckades bättre på grund av de här olika seten.

De var ju faktiskt kusiner.

Ja.

Men hade de någon relation att tala om, någon personlig relation?

Nej, det hade de inte.

Vilket är...

Man kan tycka att det är konstigt men jag tror att det hade mindre med att de var...

Alltså det har ingenting att göra med att de är kusiner utan det har väldigt mycket att göra att det är Danmark och Sverige.

För relationerna var så dåliga så det hjälpte inte att de var kusiner och släkt.

Erik hade ju gått om släkt i...

Hans mamma kom ju då från Tyskland och även Fredrik's mamma, det är på det sättet de är kusiner, deras mödrar och systrar.

Och Erik hade goda relationer till den övriga släkten där men inte då in i Danmark.

Men man kan ju säga att någonstans så är det väl de övergripande intressen här som...

Det handlar ju inte, även om personligheterna slår igen eller krigsföringen och sånt sedan.

Men om vi skulle liksom...

Rent militärt, var de jämstarka länder när de startade den kriget eller?

Förmodligen var Sverige något starkare eller man bedömde i samtidigt att svenskarna var starkare.

Och så uppfattade det till exempel...

I Lübeck såg man ju Sverige som det största hotet.

Lübeck gick ju då in i kriget på dansk sidan.

De allierade sig med Danmark just för att man såg Sverige som ett större hot mot den egna handeln och verksamheten i Östersjön.

Och det låg väl kanske någonting i det att Sverige hade lyckats bygga upp en väldigt kompetent flotta och hotade i alla fall att lägga beslag på Östersjönhandeln för ett bättre sätt än vad Danmark förmodde.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Nordiska sjuårskriget inledde kampen om Östersjön mellan Sverige i Danmark (nymixad repris)

Men på det hela taget så är de...

Det märker man under kriget
att de är två ganska jämstarka partier ändå
och de är starka på olika sätt.
Svenskarna dominerat i hafs
medan danskarna och överlag är bättre till lands.

Men du...

Det här kan man twista lite om vad
när kriget startade egentligen.
Ja, för det är lite löst i kanterna där i början.
I min bok så låter jag kriget starta
med ett sjöslag i maj 1563
som av allt att de är en svensk provokation
så att danskarna ska tappa huvudet lite grann
och gå över gränsen och börja skjuta
och så blir det ett sjöslag
där svenskarna först och enkelt krossar
de danskarna som är mycket färre
för de som krigsfångar till Stockholm
och paraderar dem väldigt nesligt
och betar sig över sittaraktigt skulle vi kunna säga.
Och därefter så ser man ju då från dansk sida
hur man mobiliserar och i fredrikt den andra
liksom går ut och säger
nu måste vi verkligen ta i tur med det här
och liksom ut på sjön
och se till att det inte händer något mer.
Men sen kommer inte krigsförklaringarna
för en flera månader senare på hösten 1563
och då börjar ju också kriget till lands
och ganska snart.

Ja, för på den här tiden så var det krigsförklaringar
det ingick ju i spelet eller hur?

Det ingick i spelet.

Varför dröjde det så länge?

Egentligen så hade man nog velat skjuta
på kriget ett tag till
för man var inte helt förberedd
och det var man inte heller från svensk sida
man hade liksom inte trupperna på plats
när det gäller ett landbaserat krig
så det här som sker till havs
det är ju uppenbarligen krigshandlingar

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Nordiska sjuårskriget inledde kampen om Östersjön mellan Sverige i Danmark (nymixad repris)

det går inte att inte kalla det för det
och det här att man paradera krigsfångare
i efteråt det gör man inte med ett land
som man inte befinner sig i i krig med
så att man måste ändå låta kriget starta där
trots att det inte finns några krigsförklaringar
på plats än så länge.

I och med att jag precis håller på att läsa
på kriget en hel del så får man ändå
det här med att paradera med förlorarna
var det normalt att man gjorde det
på 15-talet?

Eller var det här någon?

Ja, alltså Erik, han var en bildad man
han läste också om romarikat och kunde det
så att han såg sig lite grann
som en sesar i det här läget
och sätter klart att han paraderade
sina krigsfångare och han hade inte bara
nesliga parader med krigsfångare
utan han hade ju också sådana här
upphöjda parader när det hade gått bra
att pampja intåg och sådana här saker
man tyckte om det i Sverige
och det var inte bara han som hade det
det förekom även på Kungustas tid
att man hade fantastiska parader
för att visa befolkningen att
nu händer det något speciellt
vi smycker staden och sen är det salut
och musik och allting.

Vilka medel förde man det här kriget?

För dansk del så hade man ju
stora inkomster från Öresundstullen
och det gjorde att man kunde hyra
knäkter från Tyskland och Skottland framförallt
och det gjorde Fredrik den andra
i början av kriget
han dammsöge princip
kontinenten på mannfolk och satte
i vägdom och lyckades ta elvsborg
nästan det första han gör i det här kriget
men i längden blir detta väldigt dyrt

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Nordiska sjuårskriget inledde kampen om Östersjön mellan Sverige i Danmark (nymixad repris)

och i Sverige så har man inte riktigt
de resurserna utan där
av många skäl så använder man sig av
mer inhemskt mankraft
det var inte bara för att det var billigare
det var billigare ett skäl
men det var också så att Sverige låg sämre till
och hade svårare att rekrytera folk
från kontinenten
och det visste man ju då att blir det krig
om vi blir avskurna från kontinenten
så kanske vi inte kan få hit folk
vi måste ha folk hemifrån
för att verkligen kunna klara av ett krig
dessutom förväntade man sig att de skulle
strida bättre
de skulle inte fly till fienden
eller de skulle strida för sina hem
på ett mer lojalt sätt förväntade man sig
de här skillnaderna de är störst i början
när Fredrik fortfarande har en väldigt god ekonomi
men ju längre tid det går desto mer
även han använder sig av inhemska tropper
för att kunna bekosta kriget
men kan de här svenska bondpojkar
mäta sig då med de här tyska och skottska
landsknäktarna
det var ju inte så enkelt som att
de var svenska bondpojkar
de var ju faktiskt trend
men det är klart att de
hade inte kriget som yrke på det sättet
så att i början av kriget
så var skillnaden stor
men traditionellt sett så har man ju
framstått lite grann som att det är ett gäng
svenska bondpojkar med höjr 20 som slås mot
riddare
men så är det inte
typ, men så är det inte
utan det är svenska soldater som slås mot
utländska tropper
men det är inte så enkelt heller

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Nordiska sjuårskriget inledde kampen om Östersjön mellan Sverige i Danmark (nymixad repris)

för även i Sverige så fanns det
utländska tropper
vi hade legosolater från tyskland och skottland
och andra ställen
så att det är mer komplicerat än så
som under Gustav Basas tid så använde man väl ofta
de här leoknektarna nästan
man hade dem som en kunskapsresurs
bland massa svenskare kriter eller hur
att man blandade upp
för att man kunde lära sig någonting om
de här yrkesmännen liksom

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Skratts

Nu har vi börjat prata landkrig här
men vi inledde ju att prata med att
att Sverige byggde upp en väldigt stark flotta under den här perioden.
Sjökriget, var det egentligen den stora biten här?
För svensk del så var det ju den stora biten.
För Sverige dominerade på skön på ett sätt som danskarna inte förmodde att göra.
Vi hade hela tiden fler skepp och vi hade lättare att bemana våra skepp.
Även här rådde det skillnaden mellan länderna.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Nordiska sjuårskriget inledde kampen om Östersjön mellan Sverige i Danmark (nymixad repris)

Det svenska sättet att föra skökrig, det var att man försökte föra det lite grann på avstånd. Att man försökte skjuta på skeppen på håll för att göra motstånd där den är inkapabel att fortsätta strida och ge upp.

Då behövde man inte ha så mycket folk.

Mer än det andra, det danska sättet var att man skulle försöka komma så nära som möjligt och ta över fartygen och ändra dem helt enkelt.

Då krävdes det väldigt mycket människor för att ha en strid om bord på fartygen.

Vinsten med det danska sättet var det att skeppen, om man väl tog, de var ju intakta som man kunde använda dem sen.

Medan de svenskarna, när de tog skepp så var det renoveringsobjekt.

Men vinsten med det svenska sättet att föra skökrig var att man fick ut en flotta på våren för att man hade mannskapet.

Vilket Fredrik hade jättesvårt att få till. De var alltid senare ute för att han fick inte ihop folk.

Och i praktiken så var det svenska sättet att föra skökriget och överlägset.

Man tog många fler fartyg på det här sättet.

Men lärde sig, lärde sig inte danskarna under tidens gång av svenskarna?

Ja, till slut fick de ju byta i det äpplet.

Det gick ju inte att ha kanske 700 personer om bord på skepp.

Det kom inte in så mycket folk helt enkelt.

Så man var tvungen att ändra sättet att föra krig på.

Hur påverkades handeln då på Östersjön?

Här är ju hela kriget har ju någonstans sitt ursprung i strid om handel.

Men när det är en massa flotter ut att kriga här, det måste ju ha haft negativ påverkan på handeln.

Ja, det intressanta är att båda länderna tror att det här ska bli ett jättesnabbt krig.

Man underskattar ju fienden mycket.

Och tänker sig att allt kommer att vara färdigt om ett par, tre månader kanske tänker man på hösten 1563.

Om man blir förvånad när Fredrik, den andra rustar den här jättekäckt armen, så tänker han att det här kommer att gå bra.

Det kommer snart vara över. Jag har rått med det här.

Och sen inser han att så kommer det inte bli.

Och så måste han lägga om strategi.

Men det är klart att handeln gick ner under den här perioden.

Det gick inte att röra sig på Östersjön som tidigare.

Folk ville inte ta sig igenom Öresund för att det var farligt att göra det.

Så man var tvungen att hitta alternativa handelsvägar för att överhuvudtaget kunde driva handeln.

Så visst, man ser att handeln går ner ordentligt.

Sverige hannar i blockad nästan under hela år 1564 och har riktigt kristider på grund av att man inte kan få in valor från kontinenten.

Samtidigt lossar till exempel en debatt i Sverige, en religiös debatt faktiskt, om nattvards vin upp.

Det här är reformationstid detta.

Det finns kraftiga Europa som menar att man behöver inte nödvändigtvis ha vin på en nattvard.

Det kanske går jättebra att ha vatten eller mjöd eller nånting.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Nordiska sjuårskriget inledde kampen om Östersjön mellan Sverige i Danmark (nymixad repris)

Medan de som är mer konservativa och rättrognade menar att det måste vara vin. Det var ändå det som Jesus använde, så det ska det vara. Den här diskussionen blåssar upp för att man inte längre har något vin att använda i Sverige. Om man nu vill ha en nattvard måste man gå över till att använda vatten som förekommer. Alternativet är att man inte har några nattvarder och då tycker man att det är sämre. Den här diskussionen är väldigt brännande under just 1564. Här finns inte vin att tillgå i landet. Så det fick väldigt stora handelsmässiga konsekvenser. Kriget inleds här med att danskarna är övra i hälsborgsfästning. Sveriges fönster mot Väster egentligen. Här måste vi ha varit ett oerhört hårt slag mot Sverige, eller? Ja, det var det. Det här var ju hålet ut mot Västerhavet. Kan du beskriva kartan lite snabbare för de som inte riktigt har kartan? Ja, om man nu tänker sig att Sverige inte hade kust mot Väster. För Boerslän och Halland... Allt det var inte svensk. Skånen var inte svensk, så hela Öresund var danskt. Hela sundet på båda sidorna. Sverige hade ju hela sin öppning mot Östersjön istället. Och så hade vi det här lilla, lilla titthålet i form av Älvsborg. Varifrån Skepp kunde ge sig iväg mot England, till exempel. Det var den vägen som när Erik skulle resa och fria till Elisabeth, till exempel. Så skulle han resa från Älvsborg. Det var den vägen. Vill man frakta varor hoppades man att de kunde komma till Ostkusten. Sen fick man frakta dem genom Sverige och så ut via Älvsborg. Man hade till och med planer på att bygga en kanal på den här tiden. Ja, precis. För att underlätta den här handen. Och sen så kom Fredrik den andra och lyckas ta Älvsborg som en blix från klar himmel. Det hade man aldrig räknat med. Och Rullgardinen dras ner fullständigt om man måste hitta ett annat sånt här fönster. Men var det på grund av någon militär inkompetens? Eller var han bara starkare helt enkelt? Hur kom det sig att de ändå tog? För att ta en fästning ska vi inte vara såhär hemskt lätt egentligen. Nej, men då får man tänka att för det första kungen var faktiskt med då. Så det här var så tidigt i kriget. Så då tyckte Fredrik att då var han liksom ung och alert och han ville vara med. Och han hade de här nyhyda knäktarna och de kom i ett väldigt stort antal. Och i Sverige tog man lite grann för givet att det här kommer aldrig kunna falla. Men det gjorde det. Som i de flesta krig som brukar ju civilbefolkningen drabbas rätt hårt här. Vad hände med civilbefolkningen? Det var ju ett elände. På alla sätt skulle man kunna säga. Efter några år så urartade det här kriget. För att då i båda länderna ganska urlakade.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Nordiska sjuårskriget inledde kampen om Östersjön mellan Sverige i Danmark (nymixad repris)

De har inte de ekonomiska resurserna längre till de här ställningarna.

Resurserna längre till de här stora fältslagen.

Utan då blir det istället mer som ett plundringskrig.

Man går över gränsen, bränner och plundrar och krydnappar och så mycket man kan.

Och sen drar man sig tillbaka utan att det ska bli någon strid.

Så det är medveten terror mot civilbefolkningen?

Ja, det är fullt medveten terror för att förstöra så mycket som möjligt och kapa åt sig så mycket som möjligt.

Men det är ju inte bara det.

Det är ju också det att man tvingar lokalbefolkningen att ha knäkter inneboende.

Alla de här inhyda tyskarna och skottarna måste ha någonstans att bo.

Alltså hur som man in dem i Malmö till exempel får borgeskäpet ta hand om knäkter.

Som är Fredrik, den andres knäkter.

Och i Stockholm och Söderköping och på andra ställen så tvingas svenskar husera de här knäkterna.

Det är ju soldater som tycker att de har rätt till både det ena och det andra.

Och det blir ofta konflikter.

De kan begå över grepp om mord och civilbefolkningen klagar.

Vi har skott om domstolsmaterial som allstras på grund av de här konflikterna.

Dessutom är det skatter och pålagor och extraavgifter för att kunna bekosta kriget.

På det dessutom så skrivs ju unga män ut hela tiden.

Ja, för det går väl åt några stycken.

Ja, precis. Det går åt några stycken.

Så det var ju liksom ett elände på alla nivåer.

Det är till och med så att man stundtar oss på ösen till exempel.

För kriget på gick ju också i Baltikum hela tiden.

Vi har inte pratat så mycket om det, men det fanns ju en front i Baltikum som var väldigt påtaglig och omfattande och viktig.

Det fanns tre fronter på det här kriget, som pågick i nuvarande Sverige och Danmark på Landbacken och sen sjökriget och sen Baltikum.

Och där var man tvungen att ta paus och sluta stillestånd periodvis för att lokalbefolkningen inte skulle dö ut helt enkelt.

Så det var där de drabbades hårdast, egentligen, civilbefolkningen?

Ja, där och i andra gränslandskap. Staden Uddevalla brändes.

Så jag trodde tre, fyra gånger under kriget. Man försökte bygga ut, man flyttade, man fick skattelättnader för att bygga upp igen och så brändes det igen.

Och så höll det på hela vägen, alltså bara till månaderna för krigslutet.

Man fortsatte att bränna i gränslandskapen medan man förhandlade om fred.

Vi beskriver det här som ett bortglömt krig, men i Ronneby odlar man minnet av Ronneby blodbad.

Det verkar nästan ett kärt besvär där på något sätt.

Vad kan vi säga om Ronneby blodbad? Var det så hemskt som det beskrivs?

Ja, det tror jag det var. Det här ska man egentligen inte kalla det för ett blodbad.

Det har ju blivit kallat det ända sedan den tiden faktiskt, men egentligen så handlar det om en stormning av en stad.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Nordiska sjuårskriget inledde kampen om Östersjön mellan Sverige i Danmark (nymixad repris)

Det här skedde den 4 september 1564, då svenska trupper stormade det då danska Ronneby, som ligger i Blekinge.

Man hade innan, när man kom dit, ställde det upp sig utanför och i Ronneby var en liten stad.

Den var inte särskilt väl befäst, så det var lätt att komma in i stan.

Men när man anländer sig åt en stad under kriget så erbjöd man alltid i staden att ge sig.

Sen väntar man och hoppas på ett svar att ja, vi ger oss.

Man vill hellre ha en hel stad än en trasig stad förstås.

Men i Ronneby så bestämmer man sig för att inte ge sig.

Vi vet egentligen inte varför man fattar det beslutet.

Det finns många hypoteser om det.

Om man förväntade sig att man skulle få förstärkningar eller om man trodde att man skulle klara av det här på något sätt ändå.

Vi vet inte varför, men de fattar i alla fall det här ödestigra beslutet att de ska inte ge sig.

Och istället blir de då stormade.

Vid en stormning är krigets lagare annorlunda skorna man inte folk.

Utan då tar man staden med våld och det är fri plundring efteråt.

Det som dessutom sker i Ronneby är att det börjar brinna.

Det vet vi inte heller varför det börjar.

Det kan ju ha varit en olyckshändelse eller en medvetet att man faktiskt bränner staden.

En stor del av staden som vi förstås är byggd i trä.

Den brinner ner dessutom.

Och många dör.

Och därefter så används den här händelsen som ett propagande exempel.

Både i Danmark och i Sverige.

I Danmark är det ju jättelätt att peka på vilka blodtörstiga förfärliga människor som svenskarna är som ger sig på de här stackarsfina danska borgarna.

Som är oskyldiga och bra på alla sätt.

Alla dör och det är blodet flyter och det är ett blodbad.

Men man gör samma sak i Sverige för att visa att vilken enorm seg det här var.

De var jättemånga och alla då går vi och är så fantastiska som lyckades ta den här stora, nästan ontgliga staden.

Och det gör ju att båda sidor överdrivar uppåt den här katastrofen.

Men vet man hur hemskt det var egentligen?

Nej, vi kan ju räkna ut att en stormning aldrig är en piknik.

Man vill inte vara med om en stormning.

Det är mina oavsett städer som stormas.

Det sker ju liksom under andra krig.

Så dör folk våldsamt och hemskt och är onödan.

Men vi vet också att Ronneby efter blodbadet fanns gått om folk kvar i den här stan.

Och de bygger upp sin stad så att alla då inte.

Finns det exempel på byar som försvinner efter det här kriget eller utplånas egentligen?

Ja, det finns en del som man väljer att inte bygga upp igen.

Så egentligen finns det kanske platser som drabbas hårdare än Ronneby då?

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Nordiska sjuårskriget inledde kampen om Östersjön mellan Sverige i Danmark (nymixad repris)

Ja, nu vill jag inte ringa det som hände i Ronneby.

Det är lätt att göra det.

Men jag vill inskräpa att stormningen av Ronneby var en fruktansvärd händelse.

Det finns gott om sådana fruktansvärda händelser under kriget.

Söderköping drabbas av plundringar och bränder.

Och vasstena drabbas av också upprepade plundringar.

Uddevalla bräns många, många gånger.

Så det här hände på många ställen under hela kriget.

Men det unika med Ronneby är faktiskt att vi minns det.

Det här är Ronneby blodbad.

Det är mer känt än nordiska sjuårskriget.

Folk som inte har en aning om att nordiska sjuårskriget när det ägde rum och vad det var egentligen.

De kan ändå känna till att i Ronneby där har det skett ett blodbad.

Och det är ganska unikt särskilt med tanke på att idag borde inte danskare i Ronneby.

Det är en svensk stad.

Men man kommer fortfarande ihåg vad som har hänt där.

Det är fascinerande faktiskt.

Men det hinner vi inte med idag.

Du kan göra djur och skratka med det.

Du kan även skrava laserpunnen.

Du kan byta en homemade skratkning.

Du kan skrava med det.

Skrava med det.

Skrava med det.

Skrava med det.

Skrava med det.

Skrava med det.

Skrava med det.

Erikton 14 har ett nervöst sammanbrott eller psykologiskt sammanbrott eller vad vi ska kalla det.

I maj 1567.

Själva upptakten till det här sammanbrottet är ju sturemorden där ett antal personer mördas.

Jag ska inte säga oklara förhållanden.

Från sturet.

Han försvinner efter det.

Han får ett nervöst sammanbrott.

Jag vet inte hur länge han är inkapabel här.

Hur påverkar det här kriget?

Jo men det påverkade kriget.

Sturemorden ägde rum i maj 1567.

Av allt att ömma så var det någonting som gick fel.

Jag tror inte att Erik ville att sturemorden skulle äga rum.

Jag tror att han hade förväntat sig en annan utgång än det som skedde.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Nordiska sjuårskriget inledde kampen om Östersjön mellan Sverige i Danmark (nymixad repris)

När det inte gick så som det gick så drabbades han av en kris.
Han drog sig tillbaka från...
Hade han haft sådana kriser för er?
Inte på den nivån.
Det här är den största kris han drabbas av under hela sin regeringstid.
Den resulterar i att han drar sig tillbaka från regerandet.
Av allt att de har inledningsvis är det ganska frivilligt att han vill inte längre befatta sig med regerandet.
Det står faktiskt så...
Men tar du över styrelsen?
Då tar Pär Brae och Sten Eriksson över.
Det är två framgångsrika framstående svenska adelsmän som...
Så det finns ändå kompetenta människor som kan ta över?
Ja, så de är kompetenta och duktiga och klara av att sköta det här.
Men de är inte kungen.
Det gör att kungen som hittills har haft huvudansvaret för kriget, han är borta.
Och befälsordningen blir väl lidande av detta.
Och i Danmark, det här är ingen hemlighet, det här läcker naturligtvis ut.
Så i Danmark så bestämmer man sig för att samtidigt ta och göra en ordentlig offensiv in i Sverige.
Man ser sina möjligheter på hennes?
Ja, man ser sina möjligheter här.
Fredrik, den andra, han ser nog att nu kan vi avsluta kriget.
Medan svenskarna håller på och tappade där uppe i Sverige.
Så han samlade ihop en stor armé i oktober 1567 under ledningen av Daniel Ranzau.
Som var med under många år i kriget.
Men det här är hans kändaste händelse då han tar sig hela vägen upp till Östergötland.
Som tidigare hade varit oplundrat och bara hade hört talas om kriget på avstånd.
Och kanske betalat lite skatt och fått lite folk utskriva.
Men nu plundras det här landskapet och bräns sönder och samman under några månader.
Och svenskarna lyckas inte formeras till ett vettigt motstånd.
De kan inte köra utan de är alltför starka landskarna som kommer upp.
Men det som sker lyckligtvis för svensk del,
är att den här jättarmedan får så småningom försörjningens problem.
Erik tillfrisknar till slut och bestämmer sig för att nu måste vi göra någonting åt det här.
Och under tiden så har man ägnat sig åt grilla krigföring skulle vi kunna säga.
Man har decimerat när danskarmedan undan för undan och fått den att bli allt svagare.
Och den har inte kunnat få resurser söder ifrån heller för det har man skurit av.
Så när Erik till slut säger att nu är det dags att ta dem.
Nu ställer vi upp här och så förintar vi den här armén och väljer dem att råsi tillbaka istället.
Och lämnas i Sverige.
Men det sker ju inte förrän på scen vintern 1568.
Så det är flera månader som de har möjligheter att härja ganska ostört i Sverige.
Och det minns man ju i Söderköping och i Vastena.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Nordiska sjuårskriget inledde kampen om Östersjön mellan Sverige i Danmark (nymixad repris)

Där är det det här som är nordiska sjuårskriget.
Erik blir senare avsatt också mycket beroende på studiemorden.
När det här blir avsatt?
Här blir det avsatt i september 1568.
Hur påverkar det kriget då?
Då gick det in i en annan fas.
Den som tar över då är Johan III. Eriks lillebror.
Och också den som är huvudansvarig för kuppen mot Erik.
Och det som sker är bland annat att Polen som också var på den danska sidan i kriget.
De drar sig ur kriget när Erik försvinner.
Därför att de bedrev framför allt krig mot Erik och inte mot Sverige.
Och Johan hade ganska bra förbindelser.
Han var gift med Polska.
Ja precis, han var gift med Katarina från Polsprinsessa.
Det betyder inte att Polen helt plötsligt blev allierade med Sverige.
Eller att man från svensk sida fick en fantastiskt bra relation med Polen.
Att man kunde få hjälp därifrån. Det hade nog Johan hoppats på.
Men Polakorna var listegare än så.
De gjorde inte den sortens utfästelser.
Men de var inte längre aktiva i kriget.
Dessutom, eftersom Erik då hade varit förhållande.
Han var bra på detta med krig trots allt.
Så förlorade man en viktig kraft i kriget faktiskt när han försvann.
Och Johan som framtidens aldrig hade hållit på med krig.
Han var en nybörjare på detta.
Han hade hoppats att Fredrik skulle gå med på en fred.
För när börjar man förhandla om fred direkt efter den makturtagen?
Man har förhandlat om fred länge.
Men det har aldrig blivit av.
För att man inte kunde komma överens.
Men Johan är nog säker på att bara han får göra detta.
Då kommer det lyckas. Han tror det.
Han blir djupt besviken när det visar sig att Fredrik bara driver med honom.
Det går inte att få fred. För Fredrik kan ha så oemula krav.
Han ska ha allt och han vill inte ge nånting.
Johan finner att han måste driva det här kriget vidare.
Men då drivs det in i en fas som mest består av plundringsräderna.
Inget av länderna orkar riktigt längre.
Så det är inga regelrätta strider längre än de sista åren?
Nej, de tar slut de sista åren.
Det blir ingenting av det de sista åren. För man orkar inte med det.
Det är små grupper av soldater som tar sig över på de båda sidorna.
Förstör och bränner.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Nordiska sjuårskriget inledde kampen om Östersjön mellan Sverige i Danmark (nymixad repris)

Det är då också som inga gränsfredar fungerar längre.

För det fungerar i början att man slöt separat fred och sa att vi inte krigar det här.

Men då faller det här samman för att grannarna börjar ge sig på varandra på ett sätt som de inte har gjort tidigare.

Vi har sett såna här kater på Västergötland.

Det är hur stor andel av gårdarna som brändes för den här tiden.

Det är ju stora områden där det är upp till 80 procent av gårdarna som bränser.

Ja.

Ja, vid Skåne har vi sett en karta på det kanske lika illa där också.

Ja, det var det.

Om man tänker sig de svenska, de skånska städerna, de bränser ju allihop mer eller mindre.

Man är hela vägen ner i ysta.

Vad är det som gör att det ändå blir fred till slut?

Det fanns ju flera orsaker.

Vad som saknades var egentligen en fredsvilja.

Men det fanns inte heller kanske någon riktig krigsvilja kvar.

Krieget rullade på lite grann på sparlåga och man skulle mjölka ur det sista.

Och fredsinitiativet kom inte från Varecy, Danmark eller Sverige utan det kom från Kontinenten.

Det kom från tysk romerska tjejsaren och andra som tyckte att nu måste det sluta detta.

Handeln måste komma igång och Östersjön måste återigen bli ett hav som går att segla på.

Så att man mer eller mindre tvingar ju fram fredsförhandlingar för att få igenom det här.

Och Johan, den tredje, var egentligen inte så intresserad av ett krig med Danmark.

Han var mer intresserad av att rikta in sina krigsresurser på Baltikum.

Om han kunde få en fred med Danmark så kunde han lägga resurserna på Baltikum istället.

Han hoppade så att det skulle kunna finnas möjlighet att expandera mer.

Han var mer intresserad av en fred än vad Erik hade varit.

Om han hade fått sitta kvar så kan den här krigsutgången ha sett helt annorlunda ut.

Det kan mycket väl vara så att Erik hade kunnat driva kriget till en seger.

Det får vi aldrig veta, men han hade nog större chanser att göra det i alla fall.

Och fredsvillkåren sen, vad stipulerade hon?

Ja, de stipulerade att allting skulle återgå till hur det hade varit tidigare.

Allting som svenskarna hade tagit av danskarna i kriget skulle lämnas tillbaka.

Och allt som danskarna hade tagit i kriget skulle också lämnas tillbaka.

Skepp, krigsfångar, landområden och vad det nu kunde vara skulle man återlämna.

Förutom Älvsborg skulle man lösa ut för en penningssumma.

Det var för att Danmark skulle få en ekonomisk kompensation från Sverige.

Lyckades man driva igenom.

Det här var en urusell fred för svensk del.

För svenskarna hade tagit betydligt mer i kriget, så de fick lämna tillbaka mer.

Och de fick dessutom betala för att få tillbaka Älvsborg.

Men hur kom det sig att svenskarna gick med på de här dåliga fredsvillkåren?

Ja, det kan egentligen bara förklaras med att Johan ville ha slut på kriget.

Och att vi hade väldigt dåliga förhandlare.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Nordiska sjuårskriget inledde kampen om Östersjön mellan Sverige i Danmark (nymixad repris)

Man ska aldrig underskatta inkompetens i historien.
Händelsvis så vet vi hur långt Fredrik hade varit beredd att gå.
Han hade faktiskt varit beredd att lämna tillbaka Älvsborg utan kompensation.
Helt utan kompensation.
Men han får det ändå för att man förhandlar dåligt.
Det kan inte förklaras på ett bättre sätt än att Johan var inte så intresserad av den här freden.
Men han gör ingen stor sak av det heller.
För honom fortsätter kriget i Baltikum.
Så det är det han bestämmer sig för att lägga resurser på i framtiden.
Och där gick också Sverige faktiskt med en liten vinst.
För de landområden som vi hade tagit i Baltikum, de fick vi faktiskt behålla.
De lämnades inte tillbaka.
Och där kunde man sedan fortsätta och expandera.
Och det är där det startar.
Så egentligen kan man säga att Svenska Stormarksvället startar med sjuårskriget.
Ja, en lite försiktig start kan man säga.
Men freden var urusel. På pappret ser det ut som att Danmark ändå gör en stor vinst i och med den här.
Men på sikt så ledde det ju bara till.
Man löste inte rätta med de tre kronorna till exempel.
Alla var missnöjda med freden.
Så det ledde till nya krig.
Och i de krigen sen på 1600-talet så därför lovade Danmark till sist stort.
Man blev av med landskap och man blev där lilla Danmark som man är nu.
Så hade man lyckats lösa det här första stora kriget på ett lite bättre sätt.
Så kanske historien hade sett helt annorlunda ut senare.
Ja, så i det långa loppet så är danskarna de stora förlorarna.
Det känns ju lite hårt att säga det, men man skulle kunna säga det.
Jag är inte säker på att de inte hade krigat även om det hade blivit en bättre fredare.
Det hade de kanske gjort.
Men hur lång tid tar det innan Danmark och Sverige i krig igen efter sjuårskriget?
Det drar ju faktiskt ända till 1600-talet med Kalmarskriget 1611-13.
Och då är de tre kronorna åter på pappeten.
Jag märker att jag känner att det är kanske dags att bara intressera sig lite för heraldik.
Med tanke på hur mycket de människorna på den här tiden bryr sig.
Katarin Harrison Lindberg, historiker och författare.
Aktuell med boken Nordiska Sjuårskriget 1563-1517.
Stort tack för att du var med här idag.
Tack själv!
I oktober 1973 anhölls fyra personer av Säpo misstänkta för spioneri.
Där är bland journalisten Jan Gio.
Det har gått 50 år sedan IB-affären priserade denna rättskandal som handlade om infiltration och åsiktsregistrering.

[Transcript] Historia.nu med Urban Lindstedt / Nordiska sjuårskriget inledde kampen om Östersjön mellan Sverige i Danmark (nymixad repris)

Anna-Lena Lodenius, en av Sveriges skarpaste journalister berättar i Spionjaktig Folkhemmet. Allt om den hemliga organisationen IB.

Det är en rikande aktuell skildring av en händelse som inte bara skakade Sverige i sin samtid, utan även väcker frågor om hur långt vi är beredda att gå för att skydda rikets säkerhet.

Spionjaktig Folkhemmet är utgiven av förlaget Historiska Media.

Ljudboken finns tillgänglig av streamingtjänster som Bookbeat, Storytel och Nextory.

Beställ den fysiska boken på förlagets hemsida historiskamedia.se eller köp den i en bokhandel nära dig.

Spionjaktig Folkhemmet är utgiven av förlaget Historiska Media.